

ΤΟ ΦΟΒΕΡΟ ΤΕΛΟΣ ΕΝΟΣ ΕΛΛΗΝΟΣ ΗΘΟΣΠΟΥ

..... Ο "ΑΠΑΙΣΙΟΣ ΚΩΜΩΔΟΣ,"

Ο ηδαισιός Κεντογιάννης στας Αθήνας. Οι ρόλοι του στα Σαξίπηρεια έργα. Ο πάστορ Μάντης πού... κιναντά έμπροσθε γραμμειοσημύων. Η μυστηριώδης εξαφάνισις του. Ο Κεντογιάννης κατάκοπος τών Γερμανών. Ο γυρολόγος με τὰ κελκίνα γένεια. Ο Κεντογιάννης στο Γαλλικό Στρατοδικείο. Σέ θάνατο! Η τελευταίος στιγμές του. Πώς τις περιγράφει ο άρχηγος τής Γαλλικής Αστυνερίας, κτλ. κτλ.

Πρό είκοσι περίπου έτών, δηλ. έξι κατά τὸ 1910, στή θεατρική στήλη τών Αθηναίων έφημεριδών, στή πλαγιότητά και στή ψιλότητά τους, αὐξ έγνωστοποιεῖτο ή στασις ενός νέου άστέρως του δραματικού θεάτρον. Ήταν ο άθρογένης καλλιτέχνης κ. Κοντογιάννης, πού έρχόταν από την Εφορτή, αφού εδραιωθήσαν ήδη ής τας μεγάλας σκηνάς τών Παρισίων, τού Βερολίνου, τής Βιέννης, γιά νά δώση μερικά παραστάσεις στήν Αθήνα.

Η έφημερίδες έγκωμιαζαν πού πάντων την έπιτυχία του στή διεραμείναι τών ήρώων τού Σαξίπρη και τού Ήρεν, τὸ έκτακτο τάλαντό του στή προχορική δράμα και κωλοδών τού Αθηναίου να ιδών, να θυμιασών και να χειροκρατήσουν τὸ μεγάλο Έλληνα ήθοσπό.

Οι Αθηναίοι — τὰ αίώνια αὐτὰ δόματα τής εύαιστίας — έληγον στή «Πανελλήνιος» όσον έπαιζε με τὸ διαση Κουβέλις ο Κοντογιάννης, είδαν, αλλή... δέν έθαυμάσαν. Απειναντιές ρεθόρων μισροτά ο Ένα ανθρωπίνου ήθλοσπού, γιά να μη ποῦνς ο Ένας καλό ήθλοσπού. Κάποινα είκοσιά στή σκηνική κίνησι δέν τού έλειπε, ήβασα, Αλλ' ή ζωοφότης τού δέν ήταν μετρημένη, συγχροσική, δέν ήταν άρμονιασμένη με τόν χαρακτήρα τού προσώπου τού ήρωος. Μάλιστα, κατ' χειροτόρον όσων: Ο Κοντογιάννης είχε κ Ένα σημαντικό γιά τὸ θεάτρο ήλιόσπου: Ήταν τρεβδός ο κωλοδοχίος και ή ξενόστορη προφορα τού έκανε τὸ ελάττωμα τού αὐτο ζωηρότερο. Φαντασθήτε, π. γ., έναν Άντιό να ρωτά:

Νά μή κανείς ή να μη ή ή ; Νά ή ή, να βαθανάθειαι
Ίδοῦ ή άπογια!... βάλγη να ύποφέρη...

Ήταν κομωκότα άξαναση. Κ' έπειτα άτ' όια αὐτὰ, ο «καλλιτεχνικός άστέρας» άπέτιζε και οι Αθηναίοι εσχατιστόν τή γνώμη ότι έρωόκειτο άπολοσφωτάρη πηρή ζωοφότης. Η σκεπτική τού έπιτυχία ως πάστορος Μάντης στής «Βουκόλοισ» τού Ήρεν, δέν έήτιος γιά να τόν κωλήσι στή σκηνή. Αδιόμορο ήν ο παρὸς όλους τούς άποτιζοντοσ πονοργούς Βέλοισ τού ήρεν γιά ταχισότα: —Και όμως είναι πού άρέσεται, κέρσι Κοντογιάννη... Ο Ήρενός τόνος σασ πλαιναι τόσο καλά στή έργα όια...

Ο μακαρίτης ο Οικονομίου πού τώπαιε τόν ήλιόσπου:

—Τί είναι αὐτὰ πού τού λέει, Βέλοισ; Ο Κοντογιάννης δέν γάνει τίλοτα, τί —πο—τα!...

—Ε, τόν κωλοδοχίον... άπαντοῦσ με όια τὰ Βέλοισ, τόσο μιροσφί, τόσο άπαι...

Έξως, ο Κοντογιάννης έμπευ από τὸς Αθήνας, όχι όμως πού πάντα. Υστερα από ήγα χρόνια, οι θιασίνες τών Οικονομικών γέντρον τόν αναβάλλαν να πεινά όδες σκεδόν τίς όρες τόν στή γύρω κωλοδοχίον. Επιδεικνόντοσ σόλογοις από καλλιτέχνης φωτογραφίς, είκοσχοραμμένα δελτάρια — πού ήταν τότε τής μόδας — σόλογοις από γραμματισόμα κτλ. Ο Κοντογιάννης είχε εγκαταλείψει τὸ θεάτρο και έκανε τόν έπιλογο τήσαν σκηνή.

Έπειτα ήδον κωρο στήν Αθήνας, και γάρηρη γιά να μήν έαναγανή. Πού είχε πάει; Μυστήρια... Και τόν έληρωόσθησαν όλοι, γιά να τόν θυμιαδών άργότερα και να άκτιροδών την τραγική τού τύχη.

Έξωσος ο Παρσοδός Πόλοισ, ή μεγάλη άνοφωλοσφωμή, ή άναστώσις τής άνοφωλοσφωμής. Και μή μερα, είναι στή βόσση τού Πόλοισ, πού οι Γερμανοί άπειλοδών να μισόν στή Παρισία, οι Αθηναίοι θεατροφίλοι έθιμάναν ότι ο Κοντογιάννης, ή παινή τος γυρομίου, ο άμνητός τύπος, ο άποτιζομίνος ήθλοσπού, έπαιζε έναν άπαλοσ όλογο, πού τόν άποιο έγρασαν με φρήν τὰ Γαλλία φίλλα. Ίδοῦ τί είχε συμβή: Ο Κοντογιάννης μιλόσσε καλά τὰ Γερμανικά. Παρασώσιστρεσις λοιπόν στή Γερμανική Υψηροσία Κατασποστίαις, μισόθηκε και άνελαθε, με πολύ άόρος και περισσώτερον άφέλεια, να πει στή Γαλλική γλωσσά, να ιδή τί συμβάνει και να τούς φρήν τίς σχετικώς πληροφορίαις.

Έβλεπε λοιπόν ο Ένα χαροστώτα διάφορα μικροφωτισόμα ζωήσινα στής στρατιώτες, ταίγνια, δελτάρια, ναυτήλια κτλ., και μαζαρεμίνος σέ γυρολόγο, με ψευτική κωλοκή γενεαία, έπήρη στή Γαλλία γλωσσόματα. Αλλὰ τόσο άσηχη τόν έπαιξε κ' αὐτό τὸ ρόλο, πού οι Γάλλοι τόν έμφοσθησαν, τόν έπισαν, τούβγαλαν τὰ ψευτικά γένεια και τόν έστειλαν αδερφομένο στή έκτακτο Στρατοδικείο.

Η διαδικασία ήνε σίντομα. Ο Κοντογιάννης έκάλει διαρροσφί «Έλληνας, κωλοδοχίος τού Παρισίου, γιά μάρτυρος ύπεροσποσίου, αλλὰ δέν ήρη κανείς. Και οι στρατιώτες τόν καταβίβασαν στήν κοινή τού θανάτου... *Όταν ο προση ήθοσποισ — έγρασαν ή έφημερίδες—

άκοσσε τήν καταδικαστική άπόφωσι, έκαμε μιά δραματική χειρονο μιά εκλήξεωσ, ως να μήν έπίστωε ότι όλ' αὐτὰ συμβάνουν στήν πραγματικότητα, αλλὰ δέν είχε τίποτε.»

Και σίντομα, ή φοβερή ποιηή έξετελεσθή.

Απεικομείρις: μήσ παρχει ένα Γαλλικό βιβλίο, πού έξεδόθη στή Παρισί μετὰ τόν Πόλοισ. Είναι τ' Απομνημονεγία τού λογαρο Μπισωσργάτων πού όταν έβόγκαν σέ τούο έζαναγ ζωηρή άντιπόση και μεταφωσιστρεσαν σέ πολλές γλώσσαις. Ο λογαρο Μπισωσργάτων — ο Ταβόρης αὐτός τής Γαλλικής Δικαιοσύνης — ήπρηξε κατά τὸ διάστημα τού Πόλοισ ο άρχηγός τού μυστικού σώματος γιά τήν κατιόσι τής κατασποστίαις. Η σελίδες τών άπομνημονεγίων διηρωσών τόν διαβάζοντα ή ένδιαμφορη, γατί έντός από τήν παλλομένη αλήθεια πού βγαδών στή φως, ήνε ρωμειμένη και σέ όλοιο ήθος. Ο λογαρο Μπισωσργάτων ρωφει σάν λογοτέχνης, πού έχει να χωριστή τίς δραματικώς τόν ήρωοισις.

Τὸ κεφάλαιο πού άναφέριται στής τελευταίος στιγμές τού Έλληνα ήθλοσπού, έχει ός έξής:

...Ήθεθε κατάν ή σειρά τού Κοντογιάννη, πρώην τραγωδοῦ, ενός ανθρωπου με προσήλ όριον άραχισκού, ο όποιος από τὸ παλο τού επαργκεμα είχε διατρησεί τή σκηνική έπαρο. Μήπως δέν είχε ύποδοθί, κατά τούς ίσορμωσούς του, τούς ήρωος τού Σαξίπρη στα θεατρα τής πατρίδας τού ...

Ο Κοντογιάννης, ποτιμώσος άκομη από τίς θεατρικώς τόν άρμωσισις, ρωμειζοντας ότι έρωόκειτο περὶ κωμοδιαις, στήν όποιαν θά είχε να παιή ένα όλογο, μόλις ο διευθυντής τών φυλακόν τόν εξέλησσε, εφωσισθη ότι θά τόν υπεβάλλαν σέ κάποια δικωμοσία και ότι εύθως άύσος ή πορτες τών φυλακόν θ' άνοιγαν διάπλατες μπροσά τού!

Εξήτησε να προσή ή άποκαλύψει. Και γιά μιά ολόκληρη ώρα, ο καταδικος αὐτός άραδίαις διάφορα παρμωθία, άσχετα με τήν ύποδοσί τού...

Όταν έφωσσε ή στιγμή τής αναχωρήσεωσ, χροιστρη να τόν μεταφωσισμε άποσώμους στήν πραγματικότητα.

—Σας μένον άκομη πέντε λεπτά τής ώρας. Αν έχει είκοσι σωσάρα να λήτε, πείστε τὸ γρηγορα, τού είπαμε όρθά-κορτά.

Ο Κοντογιάννης τότε βήκη από τήν άνοσφωρτασία τού. Πετάρηκε όρθος. Τα μάτια τόν βγαδαν φλόγαις και, σέ κακή Γαλλική, έρωνάξε: — *Όποτε τα πράγματα είναι σωσάρα!... Έπιμεινε τα με τουφικισατε!...»

Και έπειδή κανείς δέν τού άπαντοσσε, ή όρηγ τού άλλος ήθλοσπού δέν είχε πει όρια

—Δολοφονοί! έμουνομισατε. Εισθε δολοφονοί!...

Τὸ αίμα του έπί τας κεφαλαις σας!...»

Ήταν ένα πρωί άκτινοόλο και γαλήνιο. 13 Μαίου 1916. Τὸ δάσος Μπενεον είχε σπολισεί με όλα τὰ τὰ φύλλα. Τα πουλιά κελαιδοδσαν ζωηρα και χαρομωνα.

Μπροσά στή σκηνοθεαία αὐτή ο Κοντογιάννης έπαιζε τόν τελευταίο τού όλογο... Έπροχώρησε με κινήσεις μελετιμίνες. Έπιβλητικώς, σάν να προσοσσε τήστρονο Ρωμαιοσ ανγκλητικώ, δέισχισε τὸ τετραγόνο τών στρατιωτών κ' έρωνάξε:

—Στρατιώτα τής Γαλλίας!... Είς τήν πατρίδα μου, είς τήν ένδοση Έλλάδα, άποδοίτε τας στρατιωτικώς τιμάς!...»

*Αφού τόν είδαν στή παλοσκή, έσχηκωσ τὰ χέρια ψηλά, με θεατρική χειρονομία, και με φωνή λωσργωδοή απήρηκε μιά έπίκλησι προς τή Φύσι. Έπειτα ο άπαίσιος κωμοδός έδωσσε ο ίδιος τὸ παραγγελμα: πύρ!

Δώδεκα όπλα έξρωνθησαν. Κι' ο Κοντογιάννης σωρσιστρηκε κάτω άμφορτος!...»

ΡΟΥΖΒΕΛΤ ΚΑΙ ΒΟΚΑΚΙΟΣ

Πρό έτών κάποιος Αμερικανικός εκδότης είχε τήν ιδέα να εκδόση Αμερικανικά μιά μεταρροσι τού «Ελευθερομύθου», τού γνωστού έργου τού Βοκακιου. Έπειδή όσως τὸ έργο ήθερωσθή ή άνήθλοιο, Αμερικανικός άρχές έπέβαλαν στήν εκδόση τόν ένα γερο πρστίσιο. Τότε ο εκδότης άπειθοσθήθηκε στόν Προσδο τόν Ηνωμένον Πολιτεών Ρουζβελτ, και ζήτησε μετρωσίο τής ποιηής τού. Ο Ρουζβελτ όμως τού άπάντησε ξερα:

—Τί να σάς πώ, κύριε; Αντιόμα πού δέν μπορω να... δικλωσώσω τὸ πρόστίμι σας!

